

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

Doelenpakket

Vak Exploratie: cultuur - burgerschap: identiteit en
diversiteit

1ste graad SO

B-stroom

Basisvorming

Uitgangspunten

Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum

Het pedagogisch project van de school bepaalt welke accenten er worden gelegd en welke keuzes er worden gemaakt bij de opbouw van het schooleigen curriculum.

- **Eerste graad**
Het is de school die bepaalt welke eindtermen binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden. De lessen differentiatie worden ingevuld als een remediëring en een verdieping van onderdelen van de basisvorming (eindtermen) of als een verdieping in klassieke talen.
Aan de lessen van de basisopties-pakketten in het 2e jaar worden leerplandoelen van de POV leerplannen basisopties-pakketten gekoppeld.
- **Tweede/derde graad**
Het is de school die bepaalt welke onderwijsdoelen, ongeacht het eindtermen, cesuurdoelen, specifieke eindtermen of onderwijsdoelen (voor de onderdelen) van de beroepskwalificatie(s) betreft, binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden.

Leerplandoelen zijn minimumdoelen

Het leerplan legt minimumdoelen vast, die resulteren in een minimum aan kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de leerlingen moeten bereiken. Een school bepaalt zelf wat ze bovenop deze minimumdoelen aan bod wil laten komen in de lessen. Ook de onderwijsmethode kiest de school zelf.

Het leerplan gebruikt de taxonomie van Bloom

Het beheersingsniveau van elk doel wordt gekoppeld aan de taxonomie van Bloom. Op die manier hanteren de leraren een gelijkaardig begrippenkader doorheen het leerplan van de basisvorming en de leerplannen van het specifieke gedeelte. Elk leerplandoel bestaat uit een competentiegerichte formulering van het doel waarbij het handelingswerkwoord evalueerbaar gedrag uitdrukt. De volgende handelingswerkwoorden, onderverdeeld in zes categorieën, komen voor:

- **Onthouden**
De leerling onthoudt het materiaal zoals het gepresenteerd is. Het gebruikte werkwoord is herkennen.
- **Begrijpen**
De leerling voegt iets toe aan kennis (een eigen voorbeeld geven), voert een bewerking uit op kennis (een logische conclusie afleiden) of legt verbanden tussen voorkennis en nieuwe kennis (een oorzaak-gevolg relatie geven). Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: aanvullen, beschrijven, bespreken, illustreren, relaties leggen tussen, onderbouwen, onderscheiden, ordenen, toelichten, verklaren, vergelijken, verwoorden, ...
- **Toepassen**
De leerling voert oefeningen uit of lost problemen op. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beheren, bepalen, berekenen, demonstreren, gebruiken, hanteren, handelen, herleiden, lokaliseren, oplossen, rekenen, gedrag stellen, toepassen, uitvoeren, uitwerken,

voorstellen, ...

- Analyseren

De leerling kan een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en hoe ze elkaar beïnvloeden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: analyseren, benoemen, beschrijven, het geven van een redenering, onderscheiden, onderzoeken, ordenen, verwerken, verwoorden, ...

- Evalueren

De leerling kan een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria en standaarden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beargumenteren, beoordelen, bijsturen, evalueren, maken keuzes, reflecteren, ...

- Creëren

De leerling bedenkt een alternatieve hypothese of een eigen aanpak om een taak uit te voeren of maakt nieuwe, originele producten. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: produceren, zich creatief uitdrukken, ideeën genereren, creëren, ontwerpen, ...

Status van een leerplandoel

- AEE = aanbieden / evalueren / eindverantwoordelijke

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en heeft de verplichting om dit leerplandoel mee te nemen in de evaluatie. Ingeval een AEE leerplandoel aan meerdere leraren/vakken is toegekend zal iedere leraar/vak dit leerplandoel binnen de eigen vakspecifieke context aanbieden en evalueren.

- AE = aanbieden / evalueren

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en komt samen met de eindverantwoordelijke(n) tot een gemeenschappelijke evaluatie van dit leerplandoel.

- A = aanbieden

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit met het oog op verankering van de kennis/vaardigheid/attitude zonder dit leerplandoel mee te nemen in de evaluatie. Evalueren kan enkel als de status van het leerplandoel in onderling overleg met de AEE verantwoordelijke wordt aangepast.

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie sociaal-relatieve competenties
Interpersoonlijke relaties

05.01

De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

Met inbegrip van context

Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie burgerschap
Identiteit

07.04

De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

Kennis

Gelaagdheid van identiteit - *Pro*

Dynamische karakter van identiteit - *Pro*

Relationele karakter van identiteit - *Pro*

Persoonlijke identiteit - *Pro*

Met inbegrip van context

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie burgerschap
Diversiteit

07.05

De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

Kennis

Brede diversiteit - *Pro*

Stereotypering en vooroordelen - *Pro*

Diversiteit aan individuen: verrijking- en uitdagingen - *Pro*

Met inbegrip van context

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie leercompetenties
Taal leren

13.07

De leerlingen gebruiken vaktaal.

Met inbegrip van context

Relevante vakterminologie. Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie cultureel bewustzijn en culturele expressie
Cultuurbeschouwing

16.01

De leerlingen beschrijven kunst- en cultuuruitingen vanuit eigen waarneming.

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie cultureel bewustzijn en culturele expressie
Cultuurbeschouwing

16.02

De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen.

Met inbegrip van context

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie cultureel bewustzijn en culturele expressie
Cultuurbeschouwing

16.03

De leerlingen reflecteren over eigen beleving bij uiteenlopende kunst- en cultuuruitingen.

Met inbegrip van context

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie cultureel bewustzijn en culturele expressie
Cultuurbeschouwing

16.04

De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.

Met inbegrip van context

Rekening houdend met de ontwikkelingen van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

[Meer info](#)

AEE: Leerplandoel basisvorming | 1A_B

minimumdoel | sleutelcompetentie cultureel bewustzijn en culturele expressie
Culturele expressie

16.05

De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding.

Met inbegrip van context

Rekening houdend met de ontwikkelingen van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Beheersingsniveau Bloom: creëren

[Meer info](#)